Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 361
van **GWENNY DE VROE**
datum: 20 januari 2021

---

aan **BEN WEYTS**
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Dierproeven - Vermijden van ernstige pijn

Iedereen kan het erover eens zijn dat ernstige pijn die kan worden vermeden, moet worden vermeden wanneer een beroep wordt gedaan op proefdieren Nochtans veroorzaakt een aanzienlijk deel van experimenten zogenaamd 'ernstig ongerief'.

In de Europese Unie ressorteert volgens de statistieken 11 procent van het proefdiergebruik onder 'ernstig ongerief'. Dat komt neer op ongeveer een miljoen zeer pijnlijke procedures. België bevindt zich in de top vijf voor deze categorie. Dat heeft te maken met de aanwezigheid van een aantal grote farmaceutische bedrijven en wetenschappelijke instellingen op ons grondgebied, die een type onderzoek doen waarbij dit soort proeven veel voorkomen.

Toch is het een belangrijk aandachtspunt dat het aantal experimenten met ernstige pijn in Vlaanderen een schommelend verloop kent: 39.416 (in 2014), 49.436 (in 2015), 43.942 (in 2016), 46.257 (in 2017) en 37.272 (in 2018). In antwoord op mijn vraag om uitleg (nr. 1474 van 19 februari 2020) in de Commissie voor Brussel, de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn over proefdieren die in ons land pijn lijden, plaatste de minister van Dierenwelzijn deze nuance: "Deze cijfers zeggen op zich niet alles omdat je ook het aantal proeven en het aantal onderzoeken uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en behandeling van ziektes bijvoorbeeld, in ogenschouw moet nemen. In welke mate worden er meer onderzoeken gevoerd en is er dus enige relativiteit in het geding?" Dit moeten we uiteraard in ogenschouw nemen.

1. Zijn er reeds cijfers voorhanden van het aantal experimenten op dieren, met ernstige pijn tot gevolg, die in Vlaanderen in 2019 en 2020 hebben plaatsgevonden?
2. Welk aandeel nemen de Vlaamse cijfers in ten aanzien van het totaalaantal van dergelijke experimenten op Europees niveau?
3. Hoe is dit aandeel te verklaren?
4. In het kader van welke onderzoeken werden deze experimenten uitgevoerd?
5. Hoeveel van deze onderzoeken vonden plaats in het kader van de ontwikkeling van
   a) nieuwe medicijnen;
   b) behandeling van ziektes?

6. Heeft ook de intensieve zoektocht naar een vaccin tegen COVID-19 een impact gehad op het aantal dierproeven in het algemeen en het aantal pijnlijke dierproeven in het bijzonder?

   Zo ja, welke?

7. Welke maatregelen werden genomen om het zogenaamd 'ernstig ongerief' bij dieren tijdens proeven tot een absoluut minimum te beperken of te vermijden?

BEN WEYTS
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD
op vraag nr. 361 van 20 januari 2021
van **GWENNY DE VROE**

---

1. De cijfers van 2019 zijn online terug te vinden op https://dierenwelzijn.vlaanderen.be/ntsen-en-statistieken. De cijfers van 2020 worden momenteel verzameld.

2. Voor 2017, het meeste recente jaar waarvoor de Europese cijfers beschikbaar zijn, gaat het om 46.251 ernstige proeven in Vlaanderen (17,55% van het totaal in Vlaanderen) en 1.023.138 ernstige proeven op Europees niveau (11% van het totaal in Europa). Het Vlaamse aandeel in de Europese cijfers was in 2017 dus 4,52%.

3-4. De ernst van de gerapporteerde proeven hangt samen met het type onderzoek dat uitgevoerd wordt. Zo worden bijvoorbeeld dierproeven die uitgevoerd worden in het kader van het onderzoek naar kanker, het zenuwstelsel en het maagdarmstelsel door de onderzoekers vaak als ernstig beoordeeld. Het is belangrijk om op te merken dat de rapportage van de werkelijke ernst, volgens de Europese Commissie[1], wellicht het meest uitdagende element is om te komen tot consistente rapportage binnen en tussen de lidstaten, en doorheen de tijd. Er wordt aangeraden om geen eenduidige conclusies te trekken op basis van deze cijfers.

5. De meeste dierproeven worden uitgevoerd om te achterhalen wat er in het lichaam gebeurt bij verschillende ziekten en hoe ziekten behandeld kunnen worden. In absolute aantallen blijken de meeste schadelijke proeven (categorie 'ernstig') plaats te vinden in het onderzoek naar ziekten en aandoeningen bij de mens (o.a. de oncologie, het onderzoek naar het immuunstelsel, het maagdarmstelsel, het zenuwstelsel) en de ziekten en aandoeningen van dieren. Een meer uitgebreide analyse is terug te vinden op https://dierenwelzijn.vlaanderen.be/ntsen-en-statistieken.

6. Er kan verwacht worden dat COVID-19 een invloed had op het aantal en type dierproeven in 2020. De cijfers van 2020 worden momenteel verzameld. Voor de rapportering over dierproeven worden de in de Europese regelgeving vastgelegde categorieën gebruikt. Er is geen specifieke doeleindecategorie voorzien voor al het onderzoek dat nodig is in de zoektocht naar een vaccin. Er kan verwacht worden dat proeven die relevant zijn voor het onderzoek naar COVID-19 en de ontwikkeling van een vaccin, gerapporteerd worden in verschillende doeleindecategorieën afhankelijk van de invalshoek van het onderzoek.

7. Hierover wordt niet gerapporteerd aan mijn diensten. Vanaf dit jaar zullen, op initiatief van de Europese Commissie, de retrospectieve analyses gepubliceerd worden in een vrij toegankelijke, doorzoekbare, centrale EU-databank en kan het publiek zich onder meer informeren over de maatregelen die genomen werden ter verfijning van procedures.

---

[1] Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad uit 2019 inzake de statistische gegevens over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden in de lidstaten van de Europese Unie tijdens de jaren 2015-2017.

In de regelgeving is alvast bepaald dat dierproeven wanneer toepasselijk steeds onder algemene of plaatselijke verdoving uitgevoerd worden en dat er pijnstillers of andere gepaste methoden gebruikt worden om de pijn, het lijden en de angst tot een minimum te beperken. Elke dierproefgebruiker heeft als taak om ervoor te zorgen dat de huisvesting en de verzorging alsook de in dierproeven gebruikte methoden worden verfijnd teneinde elke vorm van pijn, lijden, angst en blijvende schade die de proefdieren kunnen ondervinden, te voorkomen of tot het minimum te beperken.